

Ступник А. О.
студентка 1-го курсу факультету
прокуратори та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗВ'ЯЗОК ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

За останні роки в Україні з'явилося стільки органів боротьби з корупцією, що можна заплутатись, хто з них що робить і до кого звертатися у разі потреби.

Європейський суд із прав людини неодноразово закликав Україну про створення саме Державного бюро розслідування для забезпечення ефективного розслідування кримінальних правопорушень.

З 27 листопада Державне бюро розслідувань (далі — ДБР) розпочало свою діяльність, яке працюватиме з власних кримінальних проваджень, не відбираючи справи у Генеральної прокуратури.

Це бюро має в подальшому стати аналогом американського ФБР. Згідно з законом воно здійснюватиме розслідування справ, пов'язаних з корупцією, але ті, які не відносяться до компетенції НАБУ. Окрім того, ДБР має займатися злочинами, пов'язаними з діяльністю злочинних організацій, вчинених працівниками правоохоронних органів, а також особливо тяжкими насильницькими злочинами, за які передбачено покарання у вигляді довічного позбавлення волі згідно з Кримінальним кодексом України. головна верхівка чиновників, суддів, працівників поліції та особи, які скоїли військові злочини — це є основним завданням в роботі бюро.

Кримінальний процесуальний закон до підслідності ДБР відносить здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених службовцями, які займають важливе місце в цій сфері, відповідно до ч. 1 ст. 9 Закону України «Про державну службу» особами, посади яких віднесено до першої — третьої категорії посад державної служби суддями та працівниками правоохоронних органів крім випадків, передбачених ч. 5 ст. 216 КПК. А також розшукові органи ДБР здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, вчинених службовими особами НАБ, прокурорами спеціалізованої антикорупційної прокуратури, крім випадків, коли досудове розслідування кримінальних правопорушень віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю НАБ згідно з ч.5 ст. 216 КПК.

На противагу цьому, повноваження та гарантії процесуальної самостійності відповідних підрозділів НАБ у КПК набули більш широкого нормативного закріплення. Це, стосується сфери прав (підслідність); за винятком окремих повноважень, реалізації прокурорського

нагляду та судового контролю за діяльністю НАБ процесуальної форми притягнення до кримінальної відповідальності працівників НАБ та гарантій їхньої незалежності під час досудового слідства (Комашко В. В. Особливості організаційно-правових основ функціонування державного бюро розслідувань як однієї з новел Кримінального процесуального кодексу України / В. В. Комашко // Вісник АМСУ. Серія: Право. — 2014. — № 1(12). — С. 136).

ДБР співпрацює з різними правоохоронними органами, а саме такими як Національне антикорупційне бюро України, Міністерство внутрішніх справ України (МВС України) та Прокуратурою. Співпраця бюро з Національним антикорупційним бюро України є тісно пов'язаним тому що в них установах співпадають статі. Їх можна назвати конкурентами з повноважень. Але є і відмінність вона полягає в тому що їхній суб'єктивний склад є різним.

Досить цікавим припущенням було б поглинання НАБУ в склад ДБР. В 2014 році зв'язок ДБР з прокуратурою полягає в тому, що прокуратура є процесуальним керівником ДБР. Щодо зв'язка МВС з ДБР то до нещодавно в ДБР не було свого оперативного супроводу і тому бюро повинне було звертатися до МВС з проханням надати цей супровід. Але зараз були веденні зміни до закону і було запроваджено посаду оперативного супроводу в ДБР.

Поняття відомства передбачає, що воно розслідує кримінальні правопорушення, в яких фігурують правоохоронці, судді і найвищі службовці (від міністрів до начальників ГУ). Таким чином бюро буде виконувати функцію досудового (попереднього) слідства яку здійснювала прокуратура.

Державне бюро розслідувань вже налагоджує зв'язки взаємодій з Генеральною прокуратурою України, Службою безпеки України, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством фінансів України, Національним антикорупційним бюро України, Державною службою фінансового моніторингу. Найближчим часом з чергою державних органів планується підписання угод про співробітництво. Зокрема, щодо доступу до інформаційних систем та інформаційних баз даних.

Ефективність діяльності ДБР пов'язана з органами прокуратури, служби безпеки, внутрішніх справ, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, державної податкової служби, з митними органами, органами охорони державного кордону, з органами і установами виконання покарань, слідчими ізоляторами, органами державної контрольно-ревізійної служби, з іншими органами, які здійснюють правоохоронні або правозахисні функції.

Керівництво ДБР, намагаючись якнайшвидше запустити роботу правового органу, дає дійсну оцінку цим подіям. Тільки за перші два місяця роботи слідчі ДБР здійснили розслідування 3417 криміналь-

них проваджень, скерували 150 обвинувальних актів до суду. З них 142 — стосувалися військових злочинів, решта — одержання неправомірної вигоди, зловживання впливом та інші.

Серед осіб, щодо яких у перші місяці роботи ДБР були відкриті кримінальні провадження, фігурують 1639 правоохоронців, 1391 військовослужбовець, 66 суддів, 3 народних депутата та 25 посадовців категорії «А». Директор ДБР повідомив, що Бюро також розпочало розслідувати ті злочини, розкриттям яких в фактично ніхто не займався на території України. А саме:

- перевищення службових повноважень, яке супроводжувалося насильством або погрозою в насильстві, застосуванням зброї чи спеціальних засобів, застосуванням дій, що ображають особисту гідність потерпілого, та дії за відсутності ознак катування — 245 проваджень;

- катування — 14 проваджень.

Це складні злочини, які не можуть бути швидко розкриті.

А й справді, щоб стати реально незалежним правоохоронним органом іншого шляху у нас просто немає. Головне, щоб громадянське суспільство та правозахисні органи також давало тверезу оцінку реаліям, бачачи не тільки погані сторони, але й підтримуючи правильні кроки.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» ***Курганський Олександр Валерійович.***

Тетенко О. І.

студентка 1-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ КОРУПЦІЇ ТА НЕПОТИЗМУ У ФУНКЦІОНУВАННІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Проблема корумпованості української влади на сьогоднішній день є питанням дуже гострим та актуальним. Одним з державних органів запобігання корупції високопосадовців, оскільки, на думку громадськості саме представники вищих гілок влади в Україні є найбільш корумпованими, є нещодавно створений новий правоохоронний орган — Державне бюро розслідувань. Та чи зможе він виконувати свої прямі функції?